

Työturvallisuusjohtaminen

KÄYTÄNNÖN OPAS

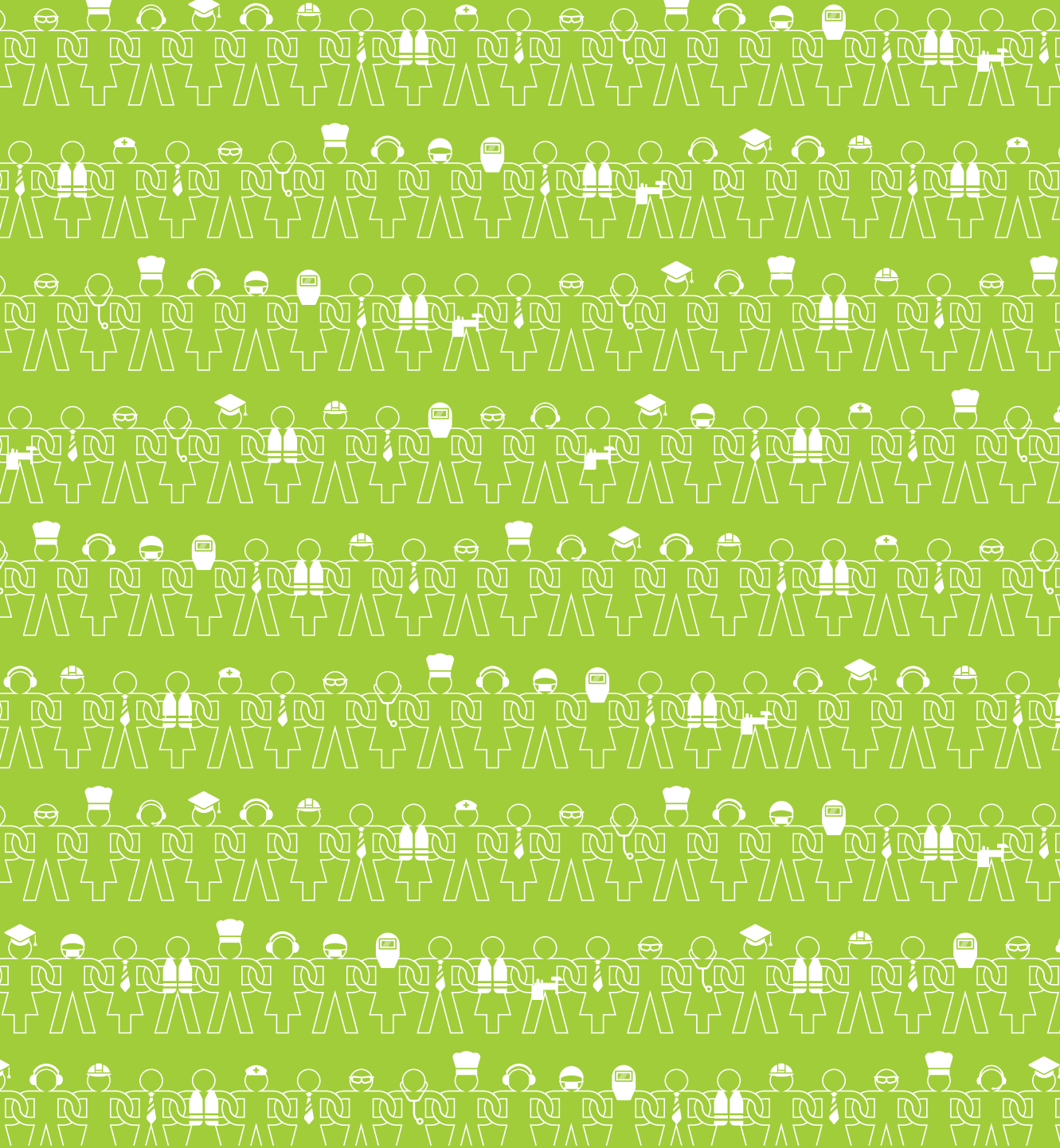
Euroopan työterveys- ja
työturvallisuusvirasto

BUSINESSEUROPE

Terveellinen työ

Europe Direct -palvelu auttaa sinua saamaan vastauksia Euroopan unioniin liittyviin kysymyksiin.

Maksuton palvelunumero (*): 00 800 6 7 8 9 10 11

(*) Jotkin matkapuhelinoperaattorit saattavat estää soittamisen 00 800 -alkuisiin numeroihin tai niihin soittaminen voi olla maksullista.

Internetissä on tarjolla runsaasti tietoa **Euroopan unionista** (<http://europa.eu>).

Luettelointitiedot löytyvät tämän julkaisun lopusta.

© Euroopan työterveys- ja työturvallisuusvirasto, 2012

Sisällysluettelo

Esipuhe	4
Johdanto: miksi työsuojelu on niin tärkeää?	6
Hyvän työterveyden ja -turvallisuuden hyötyjä	9
TTT-johtamiseen perustuva toimintamalli	10
TTT-johtamisen itsearviointi	16
Lähteet ja lisätietoja	21
Tietoa kampanjasta	22

”Johdon osallistumista TTT-toimintaan olisi pidettävä erottamattomana osana jokaisen 2000-luvun yrityksen liikkeenjohtoa.”

Esipuhe

Christa Sedlatschek

Johtaja, Euroopan työterveys- ja
työturvallisuusvirasto

Euroopan työterveys- ja
työturvallisuusvirasto

Euroopan yritysten työterveys ja -turvallisuustilanne on viime vuosikymmeninä parantunut merkittävästi kaikilla toimialoilla. Parannukset johtuvat osittain siitä, että yritysten johtajat ovat tiedostaneet terveyden ja turvallisuuden tehokkaan johtamisen olevan paitsi oikeudellisesti ja eettisesti myös liiketaloudellisesti tärkeää. Tämä opas liittyy EU-OSHA:n Terveellinen työ -kampanjaan 2012–2013.

Kampanjassa keskitytään yleisesti siihen, kuinka yritykset, työntekijät ja työntekijöiden edustajat ja muut sidosryhmät voivat työskennellä yhdessä turvallisuuden ja terveyden parantamiseksi. Tämä *työturvallisuusjohtamisen käytännön opas* on tarkoitettu johtajille, jotka haluavat ottaa vastuun työterveys- ja työturvallisuustoiminnan hoidosta. Siinä korostetaan tarvetta työterveyden ja -turvallisuuden jatkuvaan parantamiseen sekä korostetaan roolia, joka yritysten johtajien on otettava halutessaan olla turvallisuusjohtamisen edelläkävijöitä.

Menestyvä elinkeinoelämä lisää työllisyyttä ja vaurautta, ja avain tähän on hyvä terveyden ja turvallisuuden hallinta työpaikoilla. Turvalliset työolot ovat keskeinen osa tavaroiden ja palvelujen laadukasta tuotantoa.

Menestyminen edellyttää yritykseltä harkittujen riskien ottamista. Ennalta ehkäisevä toiminta on tehokkain keino vähentää riskejä. Se auttaa yritystä lievittämään epävarmuutta. Riskien arvioinnilla ja ennalta ehkäisevillä toimenpiteillä yritykset voivat parantaa tuottavuuttaan ja viime kädessä voittomarginaaliaan.

Me BUSINESSEUROPE:n jäsenet olemme todella sitoutuneita työntekijöiden terveyden ja turvallisuuden suojelemiseen. Yritykset ovat tärkeä osa yhteiskuntaa ja tarjoavat työpaikkoja. Siksi levitämme ja mainostamme tätä opasta laajasti. Olen vakuuttunut, että oppaasta on hyötyä työpaikan terveys- ja turvallisuusriskien ehkäisyssä. Työnantajien on pidettävä tänä päivänä työterveys- ja työturvallisuuspolitiikkaa osana liikeyrityksen johtamista. Pyydämmekin työnantajia ja yritysten johtoa hyödyntämään kaikki mahdolliset tilaisuudet kunnostautua työterveys- ja työturvallisuusriskien ehkäisemisessä.

A handwritten signature in black ink, which appears to read 'Philippe de Buck'.

Philippe de Buck
Pääjohtaja, BUSINESSEUROPE

Johdanto: miksi työsuojelu on niin tärkeää?

EU:n alueella sattuvissa työtapaturmissa menehtyy joka vuosi yli 5 500 ihmistä. Työperäisten sairauksien terveysvaikutusta EU:ssa on hyvin vaikeaa arvioida, eikä tiedoista olla täysin yksimielisiä. Kansainvälisen työjärjestön (ILO) arvion mukaan työperäisiin sairauksiin kuolee EU:ssa vuosittain noin 159 000 ihmistä. EU:n yrityksissä menetetään työtapaturmien takia noin 143 miljoonaa työpäivää vuodessa ⁽¹⁾. Arviot vaihtelevat, mutta työtapaturmien ja työperäisten sairauksien arvellaan aiheuttavan EU:n taloudelle vähintään 490 miljardin euron vuosikustannukset. Näiden kustannusten alentaminen vaatii riskien ennakointia, tehokkaiden turvallisuustoimien täytäntöönpanoa ja huolellista seurantaa.

Työterveys- ja työturvallisuusjärjestelmät (TTT-järjestelmät) on tehty helpottamaan riskien tunnistamista ja vähentämistä työpaikalla. TTT-järjestelmien tehokkuus vaikuttaa myös yrityksen kannattavuuteen. Liian hankalien tai byrokraattisten järjestelmien vaikutus on yleensä kielteinen ja hyvin suunniteltujen ja toimivien järjestelmien vaikutus myönteinen. Myönteisen vaikutuksen aikaan saamiseksi TTT-järjestelmien on oltava joustavia, eivätkä ne saa vaikeuttaa yrityksen yleistä liikkeenjohtoa ja sen tuotantotavoitteiden ja -aikataulujen saavuttamista, vaan niiden on tuettava sitä.

Kannattaakin muistaa, että työnantajalla on lakisääteinen (ja moraalinen) velvollisuus paitsi huolehtia työntekijöidensä terveydestä ja turvallisuudesta myös kuulla heitä ja/tai heidän edustajiaan sekä antaa työntekijöiden osallistua turvallisuutta ja terveyttä koskevaan päätöksentekoon. Tätä toimintaa voidaan tukea kunnollisella TTT-johtamisella.

"On parempi toimia ennakoiden kuin korjata virheitä."

⁽¹⁾ "Causes and circumstances of accidents at work in the EU" (<http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=738&langId=en&pubId=207&furtherPubs=yes>).

On parempi toimia ennakoiden kuin korjata virheitä

EU:n lähestymistapa työterveyteen ja -turvallisuuteen perustuu ennen kaikkea ennalta ehkäisevään toimintaan. Käytännössä se tarkoittaa työprosessien arviointia lyhyen ja pitkän aikavälin riskien määrittämiseksi ja toimien toteuttamista näiden riskien poistamiseksi tai vähentämiseksi.

Hyvän työterveyden ja -turvallisuuden hyötyjä

Kiinnittämällä huomiota työterveyteen ja -turvallisuuteen yritys voi parantaa monin tavoin liiketaloudellista tehokkuuttaan samalla, kun se suojelee työntekijöitään. Näitä kysymyksiä tarkasteltiin äskettäin julkaistussa uusissa ja kehittyvissä riskejä koskevassa eurooppalaisessa kyselytutkimuksessa (ESENER) ^(?).

Hyvän työterveyden ja -turvallisuuden hyötyjä ovat

- kustannusten ja riskien aleneminen – poissaolot ja vaihtuvuus vähenevät, tapaturmien määrä laskee ja oikeustoimien kohteeksi joutumisen riski pienenee
- parempi liiketoiminnan jatkuvuuden hallinta ja sitä kautta tuottavuuden paraneminen, kun vältetään vaaratilanteet, tapaturmat, konerikot ja prosessihäiriöt
- yrityksen aseman vahvistuminen ja maineen paraneminen toimittajien, asiakkaiden ja muiden yhteistyökumppaneiden keskuudessa.

”Ennalta ehkäisevä toiminta tarkoittaa riskien hallintaa. Riskejä hallitaan työpaikalla yhdessä.”

^(?) <http://www.esener.eu>

TTT-johtamiseen perustuva toimintamalli

Yrityksen johto voi ottaa vastuun terveys- ja turvallisuusriskien ehkäisemisen johtamisesta työpaikalla. Työterveyttä ja -turvallisuutta edistettäessä on tärkeää noudattaa seuraavia johtamisen periaatteita:

- tehokas ja vahva johtaminen
- työntekijöiden osallistuminen ja rakentava sitouttaminen
- jatkuva arviointi ja kehittäminen.

Seuraavassa tarkastellaan lähemmin näitä kolmea edellytystä.

Kohta 1: Tehokas ja vahva johtaminen

Johtamisen laatu on yrityksen keskeinen menestystekijä. Ennalta ehkäisevä toimintamalli tuottaa todennäköisesti tulosta vain, jos sillä on takanaan johdon tuki. Määrätietoinen ja näkyvä johtaminen ja kaikilla organisaatiotasolla sitoutuneet johtajat voivat antaa suuntaa ja virikkeitä tälle toimintamallille. Näin kaikille on selvää, että työterveyttä ja -turvallisuutta pidetään yrityksessä strategisena kysymyksenä.

Käytännössä tämä merkitsee, että

- johto sitoutuu edistämään työterveyttä ja -turvallisuutta yhtenä organisaation tärkeimmistä arvoista ja viestittää tämän työntekijöille
- johdolla on oikea käsitys organisaation riskiprofiilista
- johto näyttää itse esimerkkiä ja toimii rehellisesti esimerkiksi noudattamalla työterveys- ja työturvallisuusmääräyksiä kaikissa tilanteissa
- eri toimijoiden tehtävät ja vastuut työterveys- ja työturvallisuusriskien ehkäisemisestä ja hallinnasta on selkeästi määritelty ja suunniteltu, ja niitä valvotaan aktiivisesti
- TTT-toiminta voi sisältyä yrityksen jatkuvuus- ja/tai yhteiskuntavastuustrategiaan, ja sitä voidaan edistää kaikissa toimitusketjun vaiheissa.

”Ennalta ehkäisevä toimintamalli tuottaa tulosta vain, jos sillä on takanaan johdon tuki. Vahva ja näkyvä johtaminen ja sitoutuneet johtajat voivat antaa suuntaa ja virikkeitä tälle toimintamallille.”

Seuraavassa on joitakin käytännön esimerkkejä TTT-johtamisesta:

- vieraileminen työpisteissä keskustelemassa henkilöstön kanssa TTT-kysymyksistä (työntekijät voivat usein paitsi osoittaa ongelmat myös ehdottaa niihin ratkaisuja)
- henkilökohtaisen vastuun ottaminen ja välittämisen osoittaminen
- johtaminen omalla esimerkillä
- tarvittavan ajan ja varojen asettaminen saataville mahdollisuuksien mukaan.

HYVÄ KÄYTÄNNÖN ESIMERKKI

Belgialainen öljynjalostamo

Antwerpeniläinen öljynjalostamo Total oil refinery otti töihin SPIE Belgium -yhtiön urakoitsijoita auttamaan putkien ja koneiden kunnossapidossa. Pian huomattiin, että yrityksillä oli täysin erilaiset liiketoiminta- ja turvallisuuskulttuurit, joita oli yhtenäistettävä, jotta tapaturmien ja sairauspoissaolojen määrä saataisiin merkittävästi vähenemään.

Kovan työn jälkeen yritykset onnistuivat ratkaisemaan keskeiset organisoinnista johtuvat eronsa ja keskittyivät seuraavaksi muuttamaan työntekijöiden toimintatapoja. Työntekijöitä kannustettiin itsenäiseen ja vastuulliseen työskentelyyn esimerkiksi kouluttamalla heitä arvioimaan riskit ennen jokaisen uuden tehtävän aloittamista. Kaksi erilaista yrityskulttuuria onnistuttiin lopulta sovittamaan yhteen perusteellisella, vaikkakin varsin epämuodollisella kuulemisella.

Työtapaturmia ei enää sattunut, kun yritykset olivat päässeet sopimukseen ”parhaista käytännöistä”.

Menestystekijät

Yritysten turvallisuuskulttuurien yhtenäistäminen oli mahdollista ainoastaan avoimen vuorovaikutuksen, hyvän johtamisen, työntekijöiden aktiivisen osallistumisen ja ennalta ehkäisevässä toiminnassa noudatettujen innovatiivisten lähestymistapojen kautta. Osallistumalla toimintaan ylempi johto viestitti työntekijöille, että TTT-kysymyksiä pidetään yrityksessä tärkeitä.

Tässä prosessissa keskeisiä toimia olivat

- uutislehdet ja tiedonhallinta
- turvakierrokset
- turvallisuustuokit (lyhyet tietoiskut työntekijöille ajankohtaisista TTT-asioista)
- laajat koulutuskurssit.

Kohta 2: Työntekijöiden osallistuminen ja rakentava sitouttaminen

Työntekijöiden osallistuminen ja rakentava sitouttaminen on kaksisuuntainen prosessi, jolla on keskeinen merkitys TTT-johtamista koskevien aloitteiden onnistumiselle.

EU:n lainsäädännön mukaan työnantajan on kuultava työntekijöitään työterveyteen ja -turvallisuuteen liittyvissä kysymyksissä. Tämä käsittää tietojen antamisen, työntekijöiden perehdytyksen ja koulutuksen sekä työntekijöiden ja heidän edustajiensa kuulemisen. Kansallisten vaatimusten mukaan työnantajat voidaan velvoittaa perustamaan työsuojelutoimikunta ja nimeämään työsuojeluvaltuutettu.

Työntekijöiden osallistuminen auttaa luomaan vuoropuhelukulttuuria. Työntekijöitä ja heidän edustajiaan kannustetaan osallistumaan TTT-asioita koskevaan päätöksentekoon. Jotkin työnantajat ovat havainneet hyödylliseksi mennä vielä lakisääteisiä vaatimuksia pidemmälle. Ne kannustavat työntekijöitään osallistumaan aktiivisesti TTT-asioiden päivittäiseen hoitoon ja tulemaan mukaan muiden foorumien, kuten erityistyöryhmien, toimintaan.

Työntekijöiden osallistumisessa on keskeistä tehokas ylöspäin suuntautunut viestintä – työntekijöitä on kuunneltava ja heidän ehdotuksensa on otettava käsittelyyn. Aivan yhtä tärkeää on, että työntekijät hyväksyvät velvollisuutensa noudattaa työpaikan TTT-sääntöjä ja ryhtyvät rakentavaan ja hyödylliseen vuorovaikutukseen johdon kanssa. Tämä kaksisuuntainen prosessi luo kulttuurin, jossa työnantajien ja työntekijöiden väliset suhteet perustuvat yhteistyöhön, luottamukseen ja yhteiseen ongelmanratkaisuun. Vakiinnuttuaan tällainen kulttuuri voi auttaa parantamaan terveyttä ja turvallisuutta.

Työntekijöiden suoraa osallistumista päätöksentekoon ei kuitenkaan pitäisi nähdä työntekijöiden edustusjärjestelmälle vaihtoehtoisena järjestelmänä. Nämä ovat kaksi eri vaikuttamiskanavaa, joita voidaan käyttää tehokkaasti kansallisen toimintakehyksen ja kunkin työyhteisön erityispiirteiden mukaan.

Tällaisen yhteistyökulttuurin etuja ovat esimerkiksi tapaturmien väheneminen, kustannustehokkaat ratkaisut ja työvoiman tuottavuuden paraneminen. Nämä muutokset voivat puolestaan johtaa poissaolojen vähenemiseen ja työympäristön riskinhallinnan paranemiseen.

Erityisen paljon hyötyä työntekijöiden panoksesta on

- riskinarvioinnissa
- politiikkojen ja toimenpiteiden kehittämisessä
- asiaankuuluvan palautteen antamisessa koulutus- ja toteutusvaiheessa.

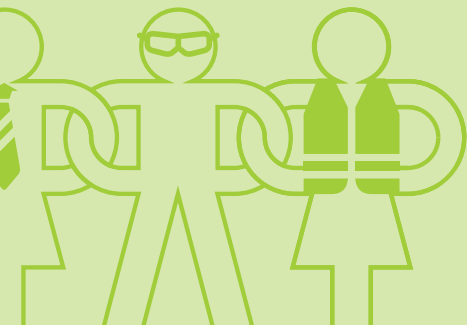
”Työntekijöiden osallistuminen auttaa luomaan vuoropuhelukulttuuria. Työntekijöitä ja heidän edustajiaan kannustetaan osallistumaan TTT-asioita koskevaan päätöksentekoon.”

HYVÄ KÄYTÄNNÖN ESIMERKKI

Neulan aiheuttamien sormitapaturmien ehkäiseminen vaate- ja tekstiilialan yrityksessä

Brittiläisen vaatevalmistajan johto ja alan ammattijärjestöt keskustelivat, kuinka ompelukoneen neulan aiheuttamien sormivammojen määrää voitaisiin vähentää, sillä standardisuojaus ei täysin suojaneet koneiden käyttäjiä. Kaksi käyttäjää otettiin mukaan pieneen työryhmään suunnittelemaan suojusta, jolla kaikkien olisi turvallista työskennellä. Paikallisia ompelukoneen käyttäjiä pyydettiin seuraavaksi testaamaan uusia prototyyppisiä. Neulan aiheuttamat tapaturmat loppuivat kokonaan koneilla, joihin suojus oli asennettu. Yhteistyö vaikutti myönteisesti työntekijöihin, mutta tuotti myös liiketoimintaetuja vähentämällä työnantajalle korvausvaateista ja vakuutusmaksuista aiheutuvia kustannuksia.

Kohta 3: Jatkuva arviointi ja kehittäminen

Seuranta ja raportointi ovat keskeisiä välineitä työpaikan turvallisuuden ja terveyden edistämiseksi. Erityisen hyödyllisiä voivat olla TTT-johtamisjärjestelmät, joissa johtoryhmän jäsenille laaditaan säännöllisiä ja (esimerkiksi vaaratilanteiden jälkeen) erityisraportteja TTT-politiikan tuloksista, sillä tällaiset järjestelmät helpottavat kysymysten ja ongelmien esille tuomista ja auttavat näin parantamaan turvallisuutta ja terveyttä työpaikalla.

Hyvä arviointi- ja tarkistusjärjestelmä koostuu seuraavista tekijöistä:

- menettelyt merkittävien terveyteen ja turvallisuuteen liittyvien puutteiden ilmoittamiseksi yhtiön hallituksen jäsenille ja omistajille heti, kun se on tarkoituksenmukaista
- järjestelmät tapaustietojen, kuten tapaturma- ja poissaololukujen, keräämiseksi ja raportoimiseksi
- järjestelyt työntekijöiden näkemysten ja kokemusten kartoittamiseksi ja niiden huomioimiseksi päätöksenteossa
- säännölliset raportit ennalta ehkäisevien järjestelmien, kuten koulutus- ja kunnossapito-ohjelmien, vaikutuksista TTT-toimintaan
- säännölliset auditoinnit, joissa tarkastellaan riskinhallinnan ja johtamisen tehokkuutta
- arvioinnit, joissa tarkastellaan muutosten, kuten uusien työprosessien, menetelmien tai tuotteiden, vaikutusta terveyteen ja turvallisuuteen
- tehokkaat menettelyt uusien ja muuttuneiden lakisäätöjen vaatimusten täytäntöön panemiseksi.

HYVÄ KÄYTÄNNÖN ESIMERKKI

Arviointi- ja tarkistusmenettelyjen tarkentaminen myllytapaturman jälkeen Italiassa

Kolme työntekijää loukkaantui jauhomyllykoneen rutiinihuollon aikana sattuneessa tapaturmassa. Alustavan tarkastuksen perusteella turvallisuusmenettelyjä oli noudatettu eikä laitteissa ollut vikaa. Syynä oli koneen rakenneongelma. Tehtaan omisti ranskalainen myllykonserni, jolla oli 160 työntekijää Sienan maakunnassa Italiassa.

Työnantaja päätti käynnistää selvityksen, johon osallistui useita sidosryhmiä, kuten yhtiön johto, työsuojeluvaltuutettu, työterveyden ja -turvallisuuden tarkastuslaitos sekä alueellinen sairausvakuutusviranomainen. Työsuojelutoimikuntaan valitut työntekijöiden edustajat, työntekijät ja työnjohtohenkilöstö auttoivat selvittämään tapaturman syitä.

Osallistava lähestymistapa perustui koneenkäyttäjien haastatteluihin ja heidän ehdotuksiinsa koneen rakenteen parantamiseksi. Yhteistyössä tehty selvitys osoitti, että lämpötilamonitorin rakenteeseen tarvittiin parannuksia. Lisäksi analyysissä ilmeni, että tapaturman osasyynä oli alimiehitys ja koulutusongelmat. Selvitys johti myös siihen, että työministeriö otti käyttöön menettelyn turvallisuusstandardien puutteiden havaitsemiseksi ja määrittämiseksi.

© Fotolia/Richard Vilalon

© EU-OSHA/Jim Holmes

”Seuranta ja raportointi ovat keskeisiä välineitä turvallisuuden ja terveyden edistämisessä työpaikalla.”

TTT-johtamisen itsearviointi

Kunnollisen ennalta ehkäisevän TTT-politiikan kehittäminen edellyttää myös pitkän aikavälin toimenpiteitä – eihän yritystään rakenneta yhdessä päivässä.

Siinä päästään hyvään alkuun selvittämällä ennalta ehkäisevän toiminnan nykytilanne yrityksessä. Tällä itsearviointivälineellä voidaan selvittää tarvittavat tiedot ja mahdollisuudet parantaa yrityksen tilannetta.

Miten se toimii?

Arvioinnissa tarkastellaan seuraavia yrityksen TTT-toimintamalliin sisältyviä tekijöitä:

- ennalta ehkäisevä politiikka
- johtajuus
- ennalta ehkäisevän toiminnan välineet
- tiedotus, koulutus ja konsultointi.

Näitä eri tekijöitä tarkastellaan itsearviointivälineessä kolmella eri osa-alueella. Yritys arvioi TTT-toimintansa tasoa kullakin näistä osa-alueista valitsemalla yhden neljästä kuvauksesta. Lomakkeeseen merkitään, mikä kuvauksista (A, B, C tai D) vastaa parhaiten yrityksen tilannetta kyseisellä osa-alueella. Lopullinen tulos lasketaan pistetaulukon avulla.

Kuka sen tekee?

Toimitusjohtajan on suositeltavaa tehdä arviointi itse. Arviointiin voi myös osallistua useampia henkilöitä, jolloin lopulliset pisteet saadaan laskemalla kunkin arvioijan antamien pisteiden keskiarvo tai sopimalla yhdessä yritykseen parhaiten sopivista kuvauksista.

Miten TTT-johtamista voidaan parantaa?

Pisteet antavat kuvan ennalta ehkäisevän toiminnan nykytasosta yrityksessä. Arviointivälineessä korkeampaan pistemäärään johtavia kuvauksia tarkastelemalla voidaan hakea virikkeitä ja käytännön ehdotuksia TTT-johtamisen parantamiseksi.

”Huomisen menestyviä yrityksiä ovat ne, jotka tänään kykenevät yhdistämään tulevaisuuden visioinnin ja tulevaisuuteen varautumisen panostamalla sekä innovointiin että työntekijöidensä terveyteen ja turvallisuuteen.”

A B C D

Ennalta ehkäisevä TTT-politiikka

Ennalta ehkäisevän politiikan tavoitteet	Yritys ei ole asettanut itselleen TTT-tavoitteita.	Yritys on asettanut itselleen yleiset TTT-tavoitteet.	Yritys on asettanut itselleen tarkat TTT-tavoitteet, joita tarkistetaan silloin tällöin.	TTT-indikaattorit mitataan ja tavoitteita mukautetaan mittaustulosten perusteella, jotta TTT-politiikkaa voitaisiin jatkuvasti parantaa.
Ennalta ehkäisevän politiikan periaatteet	Yritys ei ole määrittänyt TTT-politiikalleen periaatteita.	Yritys on määrittänyt TTT-politiikalleen yleiset ja väljät periaatteet.	Yritys on määrittänyt TTT-politiikalleen selkeät periaatteet, joissa se ilmaisee sitoutumisensa.	Yritys on määrittänyt TTT-politiikalleen selkeät periaatteet, joissa se ilmaisee sitoutumisensa ja jotka se on viestittänyt työntekijöilleen ja asiakkailleen.
Toimintasuunnitelmat	TTT-toimenpiteitä toteutetaan silloin tällöin (esim. tapaturmien, tarkastuskäyntien jälkeen).	Yrityksessä suunnitellaan joitakin TTT-toimia, jotka perustuvat yleiseen arviointiin yrityksen toiminnasta.	Yritykselle on laadittu riskianalyyysiin perustuva TTT-toimintasuunnitelma (jossa määritetään aikataulu, vastualueet ja resurssit).	Yrityksellä on selkeä, perusteelliseen riskianalyyysiin perustuva TTT-toimintasuunnitelma (jossa määritetään aikataulu, vastualueet ja resurssit), ja sitä tarkistetaan ja mukautetaan säännöllisesti.

A B C D

Johtaminen				
Johtaminen	Kukaan organisaatiossa ei vastaa ennalta ehkäisevästä TTT-johtamisesta, koska kaikkien oletetaan itsekin ymmärtävän TTT-toiminnan tärkeyden.	Yrityksen TTT-asiantuntija vastaa ennalta ehkäisevästä TTT-johtamisesta. Hän edustaa TTT-politiikkaa omalla hyvällä esimerkillään.	Yrityksen johto vastaa ennalta ehkäisevästä TTT-johtamisesta. Tämä mainitaan selvästi TTT-politiikan periaatteissa.	Johto näyttää itse esimerkkiä ja kantaa vastuun ennalta ehkäisevästä TTT-johtamisesta.
Vastuu	Kenelläkään organisaatiossa ei ole nimenomaista vastuuta TTT-asioista.	Vastuu TTT-asioista on siirretty yrityksen TTT-asiantuntijalle.	Yrityksen TTT-asiantuntija vastaa TTT-politiikasta yhdessä linjajohdon kanssa.	Linjajohto vastaa TTT-politiikan käytännön täytäntöönpanosta.
Hallinnointi	TTT-asioista ei keskustella juuri koskaan johtoryhmän ja/tai hallituksen kokouksissa eikä niitä pidetä perusteena johdon toiminnan arvioinnille.	TTT-asioista keskustellaan johtoryhmän ja/tai hallituksen kokouksissa ainoastaan vakavien tapaturmien sattuessa, ja siinä tilanteessa niitä pidetään perusteena johdon toiminnan arvioinnille.	TTT-asiat ovat pysyvä aihe johtoryhmän ja/tai hallituksen kokousten asialistalla, ja niistä keskustellaan tarpeen mukaan. Niitä pidetään yhtenä perusteena johdon toiminnan arvioinnille.	TTT-asiat ovat pysyvä aihe johtoryhmän ja/tai hallituksen kokousten asialistalla, myös seurannassa ja viestinnässä. Niitä pidetään painavana perusteena johdon toiminnan arvioinnille.

A B C D

Ennalta ehkäisevät välineet

	A	B	C	D
Riskinarviointi	Vasta vakava onnettomuus saa aikaan yrityksen toimintaan liittyvien riskien arvioinnin käynnistämisen.	Yrityksen TTT-asiantuntijalla on oikea kuva organisaation riskiprofiilista.	Johdolla on oikea kuva organisaation riskiprofiilista.	Kaikki TTT-riskit arvioidaan ennakolta ja dokumentoidaan, ja niitä arvioidaan ja tarkistetaan säännöllisesti. Kaikille työntekijöille tiedotetaan riskeistä ja annetaan asianmukaiset ohjeet.
Työpaikkatarkastukset	Työpaikkatarkastuksia ei tehdä, koska TTT:n varmistamiseksi on annettu riittävät ohjeet ja menettelyt.	Yrityksen TTT-asiantuntija tekee silloin tällöin työpaikkatarkastuksia arvioidakseen työympäristön terveys- ja turvallisuustilannetta.	Yrityksen TTT-valtuutettu tekee säännöllisesti työpaikkatarkastuksia yhdessä osaston/toimipaikan linjajohdon kanssa.	Johto tekee säännöllisesti työpaikkatarkastuksia ja toteuttaa asianmukaiset toimenpiteet kaikkien epäkohtien korjaamiseksi.
Hankinnat (palvelut, toimittajat, tuotteet)	Hankinnoissa otetaan huomioon useita eri tekijöitä, kuten hinta ja tehokkuus. TTT-perusteita ei pidetä erityisesti huomioitavana tekijänä.	Hankinnoissa otetaan huomioon useita eri tekijöitä, kuten hinta ja tehokkuus. TTT-perusteet otetaan huomioon ainoastaan hankittaessa "vaarallisia" koneita.	Laitteiden, tavaroiden ja palvelujen hankinnassa otetaan huomioon erityiset TTT-perusteet.	Laitteiden, tavaroiden ja palvelujen hankinnassa otetaan huomioon erityiset TTT-perusteet, ja hankinnat tarkastetaan vastaannotettaessa ja ennen käyttöönottoa.

Tiedotus, koulutus ja konsultointi

Tiedotus, koulutus ja konsultointi				
Työhön perehdytys ja opastus	Uudet työntekijät (myös sijaiset ja harjoittelijat) aloittavat työn suoraan. He saavat tietoja ja opastusta siinä vaiheessa, kun siihen on aikaa.	Uudet työntekijät (myös sijaiset ja harjoittelijat) aloittavat työn saatuaan kirjalliset työohjeet.	Kaikki uudet työntekijät (myös sijaiset ja harjoittelijat) saavat tarvittavat tiedot ja opastuksen ennen työn aloittamista.	Uudet työntekijät (myös sijaiset ja harjoittelijat) saavat tarvittavat tiedot ja opastuksen ennen työn aloittamista, kun on ensin tarkistettu, että he ovat ymmärtäneet ohjeet.
Koulutus	Henkilöstö ja johto eivät saa TTT-koulutusta. He oppivat tekemällä.	Työntekijät saavat työtehtäväkohtaisen TTT-koulutuksen.	Työntekijät ja johto saavat työtehtäväkohtaisen TTT-koulutuksen.	Yrityksen jokainen työntekijä apulaista johtajiin saa tarvittavan TTT-koulutuksen, jota päivitetään säännöllisesti.
Konsultointi	Yrityksen TTT-asiantuntija tekee suunnitelman ennalta ehkäisystä ja välittää sen johdolle.	Johto laatii ennalta ehkäisyn toimintalinjat, jotka välitetään työntekijöille.	Johto laatii ennalta ehkäisyn toimintalinjat kuultuaan työntekijöitä (työntekijöiden edustajia).	Johto ja työntekijöiden edustajat osallistuvat käytävään vuoropuheluun kaikista työterveyden ja -turvallisuuden kysymyksistä.

Pisteet

Laskkaa yrityksenne pisteet alla olevan pistetaulukon avulla.

A-vastausten määrä =	x 1	=
B-vastausten määrä =	x 3	=
C-vastausten määrä =	x 5	=
D-vastausten määrä =	x 7	=
YHTEENSÄ		=

Tulokset

61 pistettä tai enemmän: Yrityksenne ennalta ehkäisevä TTT-politiikka on jo melko kehittynyttä. Jatkakaa samaan tapaan.

37–60 pistettä: Yrityksessänne toki huolehditaan ennalta ehkäisevästä toiminnasta, mutta monia näkökohtia voitaisiin vielä parantaa.

12–36 pistettä: Ennalta ehkäisevä toiminta on yrityksessänne vasta alussa. Ryhtykää kiireesti lisäämään ennalta ehkäiseviä toimia.

Lähteet ja lisätietoja

Terveellinen työ -kampanjan verkkosivustolle on luotu TTT-johtamista käsittelevä osio, jossa annetaan lisää neuvoja ja ohjeita. Siellä on linkkejä monenlaisille sivustoille ja alan julkaisuihin sekä online-versio ja ladattava versio tästä oppaasta.

Nämä tiedot ovat saatavilla 24 kielellä osoitteessa:
<http://www.healthy-workplaces.eu>

Lisätietoja saa seuraavilta organisaatioilta:

Euroopan työterveys- ja työturvallisuusvirasto (EU-OSHA)

<http://osha.europa.eu>

- Työntekijöiden edustus ja kuuleminen TTT-asioissa – analyysi uusia ja kehittyviä riskejä koskevan eurooppalaisen kyselytutkimuksen (ESENER) tuloksista
- TTT-johtaminen – analyysi ESENER-tutkimuksen tuloksista
- Psykososiaalisten riskien hallinta – analyysi ESENER-tutkimuksen tuloksista
- Psykososiaalisten riskien hallinta Euroopan yrityksissä: edellytysten, esteiden ja tarpeiden tarkastelu ESENER-tutkimuksen tulosten perusteella

<http://osha.europa.eu/en/publications/reports>

BUSINESSEUROPE

<http://www.business europe.eu>

Kansainvälinen työjärjestö (ILO)

<http://www.ilo.org>

TTT-johtamisjärjestelmät, ILO Safework

Tietoa kampanjasta

Terveellinen työ -kampanjaa koordinoi Euroopan työterveys- ja työturvallisuusvirasto. Kampanjaan osallistuu yhteistyökumppaneita yli 30 maasta, ja sillä tuetaan monenlaista kansallisen ja EU:n tason toimintaa. Vuosien 2012–13 kampanjan **”Yhteistyöllä riskit hallintaan”** tavoitteena on lisätä tietoisuutta TTT-johtajuuden ja työntekijöiden osallistumisen merkityksestä työtapaturmien ja työperäisten sairauksien ehkäisemisessä.

Tärkeitä päivämääriä

- Kampanjan käynnistys: 18. huhtikuuta 2012
- Euroopan työsuojeluviikko: lokakuu 2012 ja 2013
- Hyvän käytännön palkintojen jakotilaisuus: huhtikuu 2013
- Terveellinen työ -huippukokous: marraskuu 2013

<http://www.healthy-workplaces.eu>

Euroopan työterveys- ja työturvallisuusviraston (EU-OSHA) tehtävänä on tehdä Euroopasta turvallisempi, terveellisempi ja tuottavampi paikka tehdä työtä. Virasto tutkii, kehittää ja jakaa luotettavaa, tasapuolista ja puolueetonta työsuojelutietoa sekä järjestää Euroopan laajuisia tietoisuuskampanjoita. Virasto on Euroopan unionin vuonna 1996 perustama, ja sen toimipaikka on Bilbaossa Espanjassa. Se kokoaa yhteen Euroopan komission, jäsenvaltioiden hallitusten ja työnantaja- ja työntekijäjärjestöjen edustajia sekä EU:n kunkin 27 jäsenvaltion ja muidenkin maiden johtavia asiantuntijoita.

BUSINESSEUROPEen kuuluu 41 keskeistä teollisuuden ja työnantajain keskusjärjestöä 35 maasta. Ne tekevät yhteistyötä kasvun ja kilpailukyvyn edistämiseksi Euroopassa. BUSINESSEUROPE edustaa pieniä, keskisuuria ja suuria yrityksiä.

BUSINESSEUROPElla on merkittävä asema EU:n suurimpana toimialojen välisenä työmarkkinaorganisaationa. BUSINESSEUROPE edustaa noin 20:tä miljoonaa yritystä 41 jäsenjärjestönsä kautta. Sen tärkein tehtävä on edustaa ja valvoa yritysten etuja EU:n toimielimissä päätavoitteenaan elinkeinoelämän kilpailukyvyn säilyttäminen ja vahvistaminen. BUSINESSEUROPE osallistuu aktiivisesti Euroopan työmarkkinaosapuolten vuoropuheluun edistääkseen työmarkkinoiden sujuvaa toimintaa.

Työturvallisuusjohtaminen – Käytännön opas

Turvalliset ja terveelliset työympäristöt auttavat yrityksiä ja organisaatioita menestymään ja vaurastumaan ja ovat samalla hyödyksi koko yhteiskunnalle. Tässä oppaassa annetaan yritysten johdolle käytännön tietoa siitä, kuinka työterveyttä ja -turvallisuutta voidaan parantaa tehokkaalla johtamisella, työntekijöiden osallistumisella ja jatkuvalla arvioinnilla ja tarkistamisella, jotta työskentely yrityksissä ja organisaatioissa olisi terveellistä ja turvallista kaikille. Oppaaseen sisältyy arviointiväline, jonka avulla voidaan mitata ennalta ehkäisevän toiminnan tasoa yrityksessä ja hankkia virikkeitä sen parantamiseksi.

Euroopan työterveys- ja työturvallisuusvirasto

Gran Vía 33, 48009 Bilbao, ESPANJA

P. +34 944794360

F. +34 944794383

Sähköposti: information@osha.europa.eu

<http://osha.europa.eu>

BUSINESSEUROPE

Avenue de Cortenbergh/Kortenberglaan 168,

1000 Bruxelles/Brussel,

BELGIQUE/BELGIË

P. +32 22376511

F. +32 22311445

Sähköposti: main@businessseurope.eu

<http://www.businessseurope.eu>

ISBN 978-92-9191-621-4

9 789291 916214

Julkaisutoimisto